

Kết quả thực hiện chủ đề công tác năm của Ngành VH TTDL “Xây dựng môi trường Văn hóa cơ sở và công tác tổ chức cán bộ” trên địa bàn tỉnh Nghệ An

Sở Văn hóa và Thể thao tỉnh Nghệ An

Văn hóa cơ sở là một lĩnh vực rất rộng và quan trọng của sự nghiệp Văn hóa, đó là các hoạt động văn hóa đáp ứng trực tiếp nhu cầu văn hóa của người dân, trong các cộng đồng cư dân, liên kết với nhau trong các sinh hoạt vật chất và tinh thần diễn ra trong đời sống hàng ngày bao gồm: các hoạt động sáng tạo văn hóa, hưởng thụ văn hóa và lưu giữ, phát huy các giá trị văn hóa.

Ngày 14 tháng 3 năm 2022 tại Nam Đàn quê Bác, Nghệ An vinh dự được Bộ VH TTDL chọn làm địa điểm phối hợp tổ chức Lễ phát động "Xây dựng môi trường văn hóa cơ sở và công tác tổ chức cán bộ" của ngành Văn hóa, Thể thao và Du lịch; một hoạt động thiết thực của Ngành trong việc tiếp tục cụ thể hóa Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng và chỉ đạo của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng tại Hội nghị Văn hóa toàn quốc vừa qua.

Xác định Văn hóa cơ sở và công tác cán bộ là một trong những nội dung trọng tâm, nòng cốt và chiến lược trong xây dựng và phát triển ngành Văn hóa tại địa phương, ngay sau lễ phát động, tỉnh Nghệ An đã có những kế hoạch và công tác triển khai cụ thể, triển khai nhiệm vụ xây dựng và phát triển đời sống văn hóa cơ sở trên địa bàn tỉnh Nghệ An (theo kế hoạch số 155/KH-UBND ngày 4/03/2022):

- Ban hành kế hoạch thực hiện Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa giai đoạn 2022-2026 trên địa bàn tỉnh theo QĐ số 2214/QĐ-TTg ngày 28/12/2021 của Thủ tướng Chính phủ; Chỉ thị số 14-CT/TU ngày 20/12/2021 của BTV Tỉnh ủy; Triển khai thực hiện QĐ số 04/2022/QĐ-TTg ngày 18/02/2022 của Thủ tướng Chính phủ ban hành Quy định tiêu chí, trình tự, thủ tục xét công nhận đạt chuẩn đô thị văn minh; Đề án xây dựng, tổ chức và nâng cao hiệu quả các hoạt động văn hóa cơ sở giai đoạn 2021-2025 theo QĐ số 1197/QĐ-BVH TTDL ngày 4/5/2020 của Bộ VH, TT & DL; Bộ tiêu chí ứng xử trong gia đình theo quyết định số 224/QĐ-BVH TTDL ngày 28/01/2022.

- Tổ chức các hoạt động truyền thông, tuyên truyền xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh ở gia đình, nhà trường, cộng đồng dân cư, thực hiện tốt các quy định về văn hóa cơ sở, văn hóa công vụ trong các cơ quan, đoàn thể, doanh nghiệp. Tuyên truyền về phòng chống bạo lực gia đình, nhất là đối với trẻ em gắn với giáo dục đạo đức lối sống.

- Tiếp tục xây dựng và nhân rộng các mô hình, điển hình văn hóa tiêu biểu phù hợp với phong tục tập quán, đặc điểm dân tộc, vùng miền; thực hiện nếp sống văn minh nơi công cộng, việc cưới, việc tang và lễ hội: Khảo sát, lựa chọn, chỉ đạo xây dựng các mô hình văn hóa cơ sở: mô hình về thực hiện hương ước, quy ước gắn với xây dựng Làng văn hóa tiêu biểu; mô hình tuyên truyền giáo dục đạo đức lối sống trong gia đình gắn với phòng chống bạo lực gia đình.

- Đầu tư xây dựng cơ sở vật chất, trang thiết bị phương tiện đối với các thiết chế văn hóa, thể thao cơ sở, nhất là các thôn, bản sau sáp nhập, hướng dẫn tổ chức

các hoạt động tại thiết chế để phát huy có hiệu quả, phục vụ nhu cầu sinh hoạt cộng đồng của nhân dân như:

+ Hỗ trợ công trình tuyên truyền cùm pano về Phong trào "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa" cho một số địa phương;

+ Triển khai Kế hoạch thực hiện các nội dung hỗ trợ văn hóa cơ sở trong chương trình MTQG NTM năm 2021, Kế hoạch xây dựng và phát huy hiệu quả thiết chế văn hóa nông thôn, Quyết định số 5138/QĐ-UBND ngày 29/12/2021 của UBND tỉnh về việc phân bổ nguồn vốn sự nghiệp thực hiện chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới năm 2021.

- Xây dựng hồ sơ Dự thảo Trình HĐND tỉnh ban hành Nghị quyết một số chính sách hỗ trợ phát triển đời sống văn hóa cơ sở trên địa bàn tỉnh Nghệ An giai đoạn 2023-2027.

- Tham mưu triển khai Quyết định 04/2022/QĐ-TTg ngày 18/2/2022 của Thủ tướng Chính phủ ban hành quy định tiêu chí, trình tự, thủ tục xét công nhận đạt chuẩn đô thị văn minh.

- Tham mưu hướng dẫn triển khai thực hiện tiêu chí, chỉ tiêu về cơ sở vật chất văn hóa và tiêu chí văn hóa trong Bộ Tiêu chí quốc gia xây dựng xã nông thôn mới, xã nông thôn mới nâng cao, xã nông thôn mới kiểu mẫu, huyện nông thôn mới, huyện nông thôn mới nâng cao giai đoạn 2021-2025, vv...

Toàn tỉnh tiếp tục triển khai thực hiện Đề án xây dựng thiết chế văn hoá, thể thao và phát triển đời sống văn hoá ở cơ sở. Các huyện, thành, thị đã quan tâm đến việc dành đất, quy hoạch đất để xây dựng thiết chế văn hoá, thể thao từ xã đến các xóm, thôn, bản. Nhiều huyện, xã đã tích cực triển khai có hiệu quả, chính sách hỗ trợ xây dựng của địa phương cùng với huy động xã hội hóa từ nhân dân, các doanh nghiệp, tổ chức để xây dựng cơ sở vật chất và mua sắm phương tiện hoạt động văn hoá, xây dựng thiết chế gắn với xây dựng Nông thôn mới, các phong trào xây dựng các mô hình văn hóa, các câu lạc bộ sở thích tự nguyện nhưng vẫn được duy trì sôi nổi, có chất lượng. Đến nay trên toàn tỉnh có 326/411 xã, 2206/3096 thôn có thiết chế văn hóa đạt chuẩn Bộ VHTTDL, 191 mô hình văn hóa được công nhận tiêu biểu cấp tỉnh, ngoài ra còn có hàng trăm câu lạc bộ sở thích và tự nguyện, câu lạc bộ dân ca, ví giặm, CLB gia đình hạnh phúc, vv....

Ban hành một số chính sách, nghị quyết quan trọng góp phần vào việc tiếp tục xây dựng và đẩy mạnh các phong trào văn hóa tại cơ sở như: Nghị quyết số 29/2020 của HĐND tỉnh về một số chính sách khen thưởng các danh hiệu văn hóa trong Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” trên địa bàn tỉnh Nghệ An giai đoạn 2021-2025; Nghị quyết 30/2020 của HĐND tỉnh về chính sách hỗ trợ xây dựng thiết chế văn hóa, thể thao ở cơ sở trên địa bàn tỉnh đến năm 2025; Chỉ thị số 14/2021 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy về tiếp tục tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” tỉnh Nghệ An đến năm 2025 và những năm tiếp theo.

Đến nay, thực hiện Nghị quyết số 29/2020 của HĐND tỉnh về một số chính sách khen thưởng các danh hiệu văn hóa trong Phong trào, tỉnh Nghệ An đã có 18.953 gia đình được công nhận và khen thưởng GĐVH tiêu biểu 3 năm liên tục

(2019-2021) với tổng kinh phí gần 4 tỷ đồng trích từ ngân sách tỉnh; Thực hiện Nghị quyết số 30/2020 của HĐND tỉnh về chính sách hỗ trợ xây dựng thiết chế văn hóa – thể thao ở cơ sở trên địa bàn tỉnh Nghệ An đến năm 2025. UBND tỉnh đã phê duyệt chủ trương đầu tư dự án cho 8 nhà văn hóa xã, 9 sân vận động xã, 39 nhà văn hóa thôn với tổng kinh phí 3.640 triệu đồng.

Ngoài ra, tỉnh đã ban hành “Nghị quyết số 21/2021/NQ-HĐND của HĐND tỉnh quy định về nguyên tắc, tiêu chí và định mức phân bổ dự toán chi thường xuyên ngân sách địa phương năm 2022, ổn định đến năm 2025 trên địa bàn tỉnh Nghệ An” quy định cụ thể định mức phân bổ chi hỗ trợ cho hoạt động văn hóa, thông tin, thể dục thể thao, phát thanh, truyền thanh là 100 triệu đồng/xã/ năm, đây cũng là một bước đột phá trong chi ngân sách cho sự nghiệp văn hóa cấp xã của tỉnh.

Tuy vậy, vẫn còn một số tồn tại, hạn chế: Có nhiều mô hình điểm sáng nhưng chưa có tiêu chí, tiêu chuẩn quy định cụ thể, chưa có chính sách khen thưởng, hỗ trợ cho các câu lạc bộ, mô hình văn hóa, chưa có các văn bản quy phạm pháp luật của Trung ương làm căn cứ nên không có chính sách để nhân rộng, duy trì. Về thiết chế văn hóa: hiện nay sau sáp nhập (xã, thôn, xóm, bản) quy mô, diện tích, công năng sử dụng của nhà văn hóa thôn, xóm, xã không còn đạt tiêu chuẩn, không đủ chỗ ngồi và công năng phục vụ người dân. Nhiều thông tư, văn bản áp dụng đã không còn chính xác. Mức khen thưởng không tương xứng cho các danh hiệu như: xã đạt chuẩn văn hóa nông thôn mới, phường, thị trấn đạt chuẩn văn minh đô thị, vv...

Xác định **cán bộ** là cái gốc của mọi công việc, để đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ phát triển văn hóa tại địa phương trong giai đoạn mới, chúng tôi nhận thấy cần phải tập trung xây dựng, bồi dưỡng, nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ làm công tác văn hóa, khắc phục tình trạng chấp vá, sai lệch chuyên môn trong bố trí cán bộ làm công tác văn hóa ở địa phương. Lãnh đạo và quản lý văn hóa không chỉ đòi hỏi có phẩm chất chính trị, đạo đức, mà còn phải có trình độ chuyên môn, kiến thức sâu rộng, có khả năng vận động, thuyết phục nhân dân tham gia vào công cuộc xây dựng và phát triển văn hóa; Công tác đào tạo, bố trí đội ngũ cán bộ làm công tác văn hóa chưa ngang tầm nhiệm vụ, vẫn còn tồn tại tình trạng đội ngũ cán bộ văn hóa cấp cơ sở được bố trí từ chuyên ngành khác, hiện nay công chức văn hóa xã hội ở địa phương phải gánh vác quá nhiều nhiệm vụ cơ bản làm giảm chất lượng tham mưu, tác nghiệp tại cơ sở. Tỉnh Nghệ An đang thực hiện sắp xếp, tổ chức bộ máy ngành Văn hóa từ tỉnh đến cơ sở; rà soát, bổ sung, hoàn thiện chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn, tổ chức bộ máy của Ngành theo hướng tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả, đề cao trách nhiệm nêu gương của người đứng đầu, nâng cao tinh thần trách nhiệm, quyết tâm chính trị của cán bộ, đảng viên đối với nhiệm vụ được giao và tham mưu cho HĐND tỉnh Nghị quyết về bố trí công tác viên văn hóa, gia đình tại các thôn, xóm, bản.

Để tiếp tục thực hiện việc xây dựng Văn hóa cơ sở trên địa bàn tỉnh nói riêng và cả nước nói chung, góp phần hiện thực hóa các chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước về văn hóa, cần tập trung một số giải pháp cơ bản như sau:

Thứ nhất, Khơi dậy truyền thống nhân nghĩa và trách nhiệm của con người Việt Nam nói chung, con người Nghệ An nói riêng để nâng cao vai trò con người và gia đình văn hóa trong phát triển kinh tế, giữ gìn an ninh chính trị, trật tự an toàn xã

hội, bảo vệ môi trường, ứng phó với thiên tai, dịch bệnh, khủng hoảng kinh tế và đảm bảo an sinh xã hội.

Thứ hai, Trên cơ sở kế thừa kết quả đạt được qua hơn 20 năm thực hiện Phong trào TĐĐKXDĐSVH, gắn kết và phát huy vai trò của Phong trào với phát triển văn hóa nông thôn; xây dựng nông thôn mới; xây dựng nếp sống văn minh đô thị; đẩy mạnh thực hiện xã hội hóa việc xây dựng các thiết chế văn hóa và hoạt động văn hóa, thể thao ở cơ sở; thực hiện thắng lợi các nhiệm vụ chính trị, kinh tế, xã hội trong giai đoạn mới.

Thứ ba, Xây dựng và hoàn thiện cơ chế chính sách cho phát triển văn hóa, xây dựng con người văn hóa, gia đình văn hóa. Lồng ghép mục tiêu xây dựng con người văn hóa và gia đình văn hóa vào các chương trình phát triển kinh tế, giáo dục, y tế, an ninh – quốc phòng, chú trọng xây dựng gia đình văn hóa; thôn, làng, bản, khối, xóm văn hóa; cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp đạt chuẩn văn hóa; tạo chuyển biến tích cực trong việc xây dựng con người có tư tưởng, đạo đức, lối sống, nếp sống văn hóa; thực hiện tốt nếp sống văn minh trong việc cưới; việc tang và lễ hội; xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh; bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa dân tộc; đẩy lùi các tệ nạn xã hội. Hoàn thiện hệ thống thiết chế văn hóa từ tỉnh đến cơ sở, từng bước nâng cao mức hưởng thụ văn hóa tinh thần cho nhân dân.

Thứ tư, Nâng cao hiệu quả lãnh đạo của các cấp ủy Đảng; hiệu lực quản lý của các cấp chính quyền; xây dựng đời sống văn hóa, môi trường văn hóa là nhiệm vụ của cả hệ thống chính trị, đòi hỏi sự vào cuộc đồng bộ, quyết liệt của các cấp, các ngành, địa phương và nhân dân, phải chú trọng phát huy vai trò của các già làng, trưởng bản, người có uy tín trong cộng đồng. Đề cao vai trò nêu gương của cán bộ, đảng viên nhất là người đứng đầu trong thực hiện nếp sống văn minh, xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh tại cơ quan, đơn vị, gia đình. Kịp thời biểu dương, khen thưởng những cá nhân, tập thể có thành tích trong xây dựng đời sống văn hóa, môi trường văn hóa, nhất là ở cấp cơ sở để tạo động lực cho Phong trào phát triển bền vững, từng bước thu hẹp khoảng cách về mức hưởng thụ đời sống văn hóa tinh thần giữa thành thị và nông thôn, giữa các vùng miền và các tầng lớp xã hội.

Đề nghị Bộ VHTTDL:

- Tham mưu trình Chính phủ ban hành Nghị định quy định quản lý, sử dụng và phát huy hiệu quả thiết chế văn hóa, thể thao cơ sở.
- Ban hành Thông tư quy định tiêu chí, trình tự, thủ tục công nhận và thưởng các mô hình, điển hình văn hóa trong Phong trào TĐĐKXDĐSVH.
- Ban hành văn bản hướng dẫn tiêu chí điểm vui chơi giải trí của trẻ em, người cao tuổi.
- Bãi bỏ Thông tư số 17 về xã đạt chuẩn văn hóa nông thôn mới.
- Ưu tiên quan tâm đầu tư hỗ trợ Nghệ An về xây dựng thiết chế VHTT các xã, thôn, bản để phát triển đời sống văn hóa cơ sở./.